

Vattenmyndigheten Södra Östersjön
Samordnare
Matilda Valman
010-223 86 26
matilda.valman@lansstyrelsen.se

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Samråd om kompletterande miljökonsekvensbeskrivning om etablering av Lynetteholm

Länsstyrelsen i Kalmar län, tillika Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt, har tagit emot Naturvårdsverket begäran om yttrande enligt Esbokonventionen över kompletterande miljökonsekvensbeskrivning (miljökonsekvensrapport, MKR (TS6020102-00024)) om etableringen av Lynetteholm i norra Köpenhamn.

Vattenmyndigheternas uppdrag är att genomföra EU:s vattendirektiv¹. Vattenmyndigheterna i Sverige ska förvalta kvaliteten på vattenmiljön inom respektive vattendistrikt. Det innebär bland annat att:

- Revidera förvaltningsplan och åtgärdsprogram för vattendistriktet
- Besluta om miljökvalitetsnormer
- Samordna vattenförvaltningsarbetet inom distriktet
- Samverka nationellt, regionalt och lokalt med berörda parter inom vattenförvaltningen
- Lämna uppgifter till Havs- och vattenmyndigheten för vidare rapportering av Sveriges efterlevnad av vattendirektivet till Europeiska kommissionen

Sedan 1 januari 2019 har vattenmyndigheterna även i uppdrag att yttra sig i prövnings- och planärenden i frågor om tillämpning av undantag (artikel 4.7 i vattendirektivet).

Det är utifrån ovanstående uppdrag som vattenmyndigheten yttrar sig i ärendet gällande anläggning av ny ö, Lynetteholm, i norra Köpenhamn.

Sammanfattning

Etableringen av Lynetteholm har enligt miljökonsekvensrapporten fyra syften. Av dessa beskriver miljökonsekvensrapporten bara konsekvenserna för syftet att skapa en plats för deponering av överskotts-material från anläggningar. Anläggandet av Lynetteholm förutsätter därutöver en rad andra projekt. Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikts (nedan Vattenmyndigheten) bedömning är att det är problematiskt att bedöma Lynetteholms totala påverkan utifrån en miljökonsekvensbeskrivning där stora delar av förutsättningarna är avgränsade, och därmed inte utreds. Den kumulativa påverkan från närliggande och efterföljande projekt har beskrivits på en övergripande nivå i det kompletterande materialet i miljökonsekvensrapporten. Samrådsmaterialet klargör inte den långsiktiga påverkan bortom vattenförvaltningens tidsram 2027. Det finns ett behov av att övervaka och följa upp kumulativ påverkan i Öresund.

Vattenmyndighetens bedömning är, utifrån det kompletterande materialet i miljökonsekvensrapporten, att givet de villkor och övervakningsprogram för anläggning och drift av Lynetteholm, som presenterats i

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område

samrådet, att påverkan på svenska vattenförekomster inte äventyrar Sveriges åtaganden under vattendirektivet avseende näringsämnen, hydromorfologi, prioriterade ämnen och särskilda förorenande ämnen. Vattenmyndigheten ser ett stort behov av långsiktig övervakning av de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna i Öresund, så att tillstånd och påverkan, samt icke-försämring, kan följas i ett längre tidsperspektiv.

Vattenmyndigheten efterfrågade ett mer detaljerat material där flödesförändringar beskrivs med höjd för extremer och säsongsvariationer. Detta har delvis tillgodosetts av det kompletterande materialet. Vattenmyndigheten konstaterar därutöver att Danmark inte inkluderar kusthydrologiska kvalitetsfaktorer i bedömningen av ekologisk status. I Vattenmyndighetens förra yttrande (Dnr 537-10738-2020-4) begärdes att bedömningsgrunder och statusklassificering för hydromorfologi redovisas. Vattenmyndigheten tar nu därför tillbaka denna begäran.

Avseende dumpningen av sediment i Kögebukten (Køge Bugt), bedömer Vattenmyndigheten att det kompletterande underlag som presenterats i samrådet inte kvantifierat påverkan på svenska vattenförekomster med sådan noggrannhet att ett äventyrande av Sveriges åtaganden under vattendirektivet avseende prioriterade och särskilda förorenande ämnen kan uteslutas. Med anledning av ovanstående bedömer Vattenmyndigheten därför att dumpningen av sediment i Kögebukten behöver förses med skyddsåtgärder och villkor som undanröjer ett sådant äventyrande.

Öresund är inget internationellt vattendistrikt med gemensamma gränsvattenförekomster för Danmark och Sverige. Vattenmyndigheten konstaterar dock att Danmark och Sverige har angränsande vattenförekomster. Vattnet i Öresund flödar mellan våra respektive gränser och båda länderna har ett gemensamt ansvar för förvaltningen av Öresunds vatten.

Motivering

Projektet syfte och miljökonsekvensrapportens avgränsningar

Etableringen av Lynetteholm har enligt miljökonsekvensrapporten fyra syften:

1. Klimatsäkra Köpenhamn mot havsnivåhöjning och höga flöden,
2. skapa en plats för deponering av överskottsmassor från exploateringsprojekt i stor-Köpenhamnsområdet,
3. skapa ny area för stadsutveckling och,
4. finansiera utbyggnad av infrastruktur i form av tunnelbana och ringväg.

Vattenmyndigheten noterar att endast ett av de fyra syftena, etableringen av platsen för deponering av massor från exploateringsprojekt i stor-Köpenhamn, inkluderas i miljökonsekvensrapporten och att övriga syften är avgränsade och lagda på andra, kommande projekt.

Vattenmyndigheten noterar även att följande förutsättningar för projektets genomförande inte omfattas av miljökonsekvensrapporten utan är avgränsade:

- Uttag av sand ur Kriegers flak
- Dumpning av muddermassor i Kögebukten
- Ny ö för anläggande av reningsverk
- Flytt av utsläppspunkt för reningsverk ut i Öresund
- Portar mellan Lynetteholm och Nordhavn
- Byggande av tunnelbana
- Byggande av ringväg
- Stadsplan och stadsutveckling på Lynetteholm

Vattenmyndighetens bedömning är att det är problematiskt att bedöma Lynetteholms påverkan utifrån en miljökonsekvensbeskrivning där stora delar av förutsättningarna är avgränsade. Den kumulativa påverkan från närliggande och efterföljande projekt har beskrivits på en övergripande nivå i det kompletterande materialet i miljökonsekvensrapporten. Det går dock inte att dra några slutsatser kring den långsiktiga påverkan avseende hydromorfologi och näringsämnen för vattenförekomsterna i Öresund på den danska och svenska sidan utifrån det kompletterande material vilket presenterats i samrådet. Det finns ett behov av att övervaka och följa upp kumulativ påverkan i Öresund. Detta borde vara ett gemensamt intresse för Sverige och Danmark.

Gränsöverskridande påverkan på svenska vattenförekomster

Tillstånd och riskbedömning för svenska kustvattenförekomster

I **Fel! Hittar inte referenskälla.**, nedan, visas de svenska vattenförekomster som kan påverkas av anläggande och drift av Lynetteholm samt dumpning i Kögebukten. De nio vattenförekomsterna är alla kustvattenförekomster belägna i Öresund. Tabell 1 visar också risken för att kvalitetskraven i vattenförekomsterna inte uppnås inom den kommande förvaltningscykeln, 2021–2027. I alla vattenförekomster finns risk att inte uppnå god kemisk status (gällande prioriterade ämnen och särskilda förorenande ämnen). Rörande god ekologisk status skiljer sig bedömningarna åt mellan vattenförekomsterna beroende av kvalitetsfaktor (biologi, fysikalisk-kemisk samt hydromorfologi).

Tabell 1. Svenska vattenförekomster i Öresund, vilka är berörda av Lynetteholm och dumpningen i Kögebukten.

Vattenförekomstens namn	Vatten-ID	Vattenkategori	Riskbedömning Ekologisk status	Riskbedömning Kemisk status
Helsingborgsområdet	WA39114588	Kust	Risk	Risk
Höllviken	WA57948638	Kust	Osäker	Risk
Lommabukten	WA81342479	Kust	Risk	Risk
Lundåkrabukten	WA78276968	Kust	Risk	Risk
Malmö hamnområde	WA27428567	Kust	Risk	Risk
N m Öresunds kustvatten	WA61585185	Kust	Risk	Risk
S Öresunds kustvatten	WA67667475	Kust	Osäker	Risk
S m Öresunds kustvatten	WA98886056	Kust	Risk	Risk
V sydkustens kustvatten	WA96619567	Kust	Osäker	Risk

För de nedan listade prioriterade och särskilda förorenande ämnena (

Tabell 2) behöver påverkan på svenska vattenförekomster uppmärksammas särskilt noggrant. För ämnena antracen, koppar och TBT har stora överskridande av gränsvärden (environmental quality standard, EQS) uppmätts i sediment, varför varje ytterligare belastning på förekomsterna av dessa ämnen är särskilt viktig att avvärja i syfte att nå god ekologisk och kemisk ytvattenstatus. Det bör i sammanhanget också påpekas att för antracen, flouranten, och naftalen finns mätningar som visar på sämre än god status, men där ingen påverkanskälla identifierats. Därför bereder dessa ämnen särskilt stora svårigheter i att utforma åtgärder och övervakning så att miljö-kvalitetsnormen för vatten kan följas i de berörda vattenförekomsterna till år 2027.

Tabell 2. Antalet förekomster med en specifik kombination av betydande påverkan och ämne i de nio vattenförekomster som identifierats i Tabell 1, ovan.

Ämne	Diffusa källor - transport och infrastruktur	Diffusa källor - urban mark-användning	Okänd signifikant påverkan	Punktkällor - förorenade områden	Punktkällor - IED-industri	Punktkällor - reningsverk
Antracen	2		2	2		
Arsenik				3		
Bensen				2		
Benzo-a-pyren	1	2		2		
Benzo-flour-anthen				1		
Nenzo ghi pyrelen				1		
Benzo kflouranthen				1		
Kadmium				2	1	
Krom				1		
Koppar		1		2		1
Diklormetan				1		
Flouranthen			1			
Naftalen			2	1		
Nickel				1	1	2
PAH:er		1				
Bly				1	1	
PFOS				1		
Tributyltenn	9					
Tetrakloretylen				4		
Trikloretyl				4		
Zink				2		3
Kvicksilver	9			1		
PBDE	9					

Risk för försämring och att miljömål/miljökvalitetsnormer inte uppnås

Vattenmyndighetens bedömning är, utifrån det kompletterande materialet i miljökonsekvensrapporten avseende villkor och övervakningsprogram för anläggnings- och driftsfas av Lynetteholm, att påverkan på svenska vattenförekomster inte kommer äventyra Sveriges åtaganden under vattendirektivet avseende näringsämnen, hydromorfologi, prioriterade ämnen och särskilda förorenande ämnen. Samrådsmaterialet klargör dock inte den kumulativa påverkan i Öresund gällande hydromorfologi och näringsämnen på lång sikt.

Vattenmyndigheten efterfrågade ett mer detaljerat material där flödesförändringar beskrivs med höjd för extremer och säsongsvariationer. Detta har delvis tillgodosetts av det kompletterade materialet.

Vattenmyndigheten bedömer att den utökade modellering, som också inkluderar den svenska sidan av Öresund, tillgodoser tidigare lämnade synpunkter. Vattenmyndigheten är också nöjd över att se en noggrannare redovisning av hur modellerna reagerar på extremer och högflöden samt säsongsvariationer och förändringar över tid. Däremot saknas fortfarande projektioner för flödesförändringar längre fram än anläggningsfasen, det vill säga bortom driftsfasen 2072.

Avseende dumpningen av sediment i Køgebukten (Køge Bugt), bedömer Vattenmyndigheten att det underlag som presenterats i samrådet inte kvantifierat påverkan på svenska vattenförekomster med tillräcklig noggrannhet att ett äventyrande av Sveriges åtaganden under vattendirektivet avseende prioriterade och särskilda förorenande ämnen kan uteslutas. Vår bedömning har särskilt tagit hänsyn till de svenska

förekomsternas status och riskbedömning, dumpningsplatsens lokalisering och hydrologi samt graden av förorening av de sediment som skall dumpas.

Enligt underlag presenterade i samrådet kommer uppskattningsvis 55 procent av sedimenten suspenderas vid dumpningsarbetet och transporteras utanför dumpningsområdet. Den beräknade efterföljande påverkan av dessa 55 procent av materialet är inte tillräckligt noggrant utredd avseende:

- i) Hur påverkas föroreningsbelastningen på svenska vattenförekomster av olika spridningsförutsättningar? Spridningsförutsättningarna vid tillfället för dumpning är väderberoende och särskilt för de mindre partiklarna, där större del av föroreningen finns, är de grunda strömmarna av betydelse. Beräkningarna borde alltså genomförts för ett flertal olika väderscenarion och strömningsförhållanden, även djupgående strömmar, för att utröna ett "worst-case".
- ii) Hur påverkas föroreningsbelastningen på de svenska förekomsterna av en större, respektive mindre, mängd ler och finsilt än 3 procent? Hur representativ är skattningen av kornstorleksfördelningen? Figur 5.4 i "Anlæg af Lynetteholm VVM – Teknisk Baggrundsrapport nr. 1 Hydrauliske undersøgelser" (DHI, 2020) visar snarare på 5 procent ler och finsilt. Beräkningarna borde genomförts för ett flertal olika egenskaper hos sedimentens egenskaper för att utröna ett "worst-case" och därmed förutsättningarna för långväga transport.

Ytterligare är det i samrådsunderlaget inte redovisat hur man bedömt risken för resuspension och långvarig föroreningsbelastning av Öresund i allmänhet, och påverkan på svenska vattenförekomster i synnerhet, från både de grövre och finare sedimenten. Eftersom området utgörs av relativt grunda bottenar med grovt material och tidvis starka strömmar bedömer Vattenmyndigheten att det finns en överhängande risk för just sådana effekter. Det saknas i det underlag som presenterats i samrådet en budget som redogör för vilka mängder som kan hamna var – framförallt på lång sikt.

Med anledning av ovanstående bedömer Vattenmyndigheten därför att dumpningsarbetet i Kögebukten vid anläggandet av Lynetteholm behöver förses med skyddsåtgärder och villkor som säkrar att Sveriges åtaganden enligt vattendirektivet inte äventyras. Följande aspekter behöver särskilt övervägas i formuleringen av villkor:

- i) Alternativa platser för dumpning av sediment
- ii) Maximala halter av sedimentens föroreningsgrad ska ta hänsyn till nuvarande statusklassificering och riskbedömning för svenska vattenförekomster (se Tabell 1 och Tabell 2 ovan)
- iii) Deponera en högre mängd förorenade sediment till landbaserad deponi till följd av punkt ii) ovan.
- iv) Utökad och intensifierat kontrollprogram i samråd med svenska myndigheter med ansvar för kust- och havsmiljöförvaltning.

Därutöver, den ökade strömsättningen i Middlegrund och hur den kommer påverka de tidigare dumpade byggmassorna som redan ligger där, och vilka kort- och långsiktiga konsekvenser det får för spridning av prioriterade och särskilda förorenande ämnen, är inte utrett i tillräcklig grad i Miljøkonsekvensrapporten.

Bedömningsgrunder och statusklassificering av kusthydromorfologi

Vattenmyndigheten konstaterar att Danmark inte har klassificerat sina vattenförekomster med avseende på hydromorfologi och dess kvalitetsfaktorer (konnektivitet, hydrografiska villkor samt morfologiskt tillstånd).

Tillämpning av artikel 4.7 i vattendirektivet

Vattenmyndigheten konstaterar att Danmark inte har klassificerat sina vattenförekomster med avseende på hydromorfologi och dess kvalitetsfaktorer (konnektivitet, hydrografiska villkor samt morfologiskt tillstånd).

Vattenmyndighetens bedömning är utifrån det kompletterande materialet i miljökonsekvensrapporten att anläggandet av Lynetteholm, samt dumpningen av sediment i Kögebukten, inte kommer försämra de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna för de svenska vattenförekomsterna eller äventyra att miljökvalitetsnormerna inte kan följas.

Beslut om detta yttrande har fattats av vattenvårdsdirektör för Vattenmyndigheten Södra Östersjön Irene Bohman efter redogörelse av Katrin Herrlin Sjöberg, Vattenmyndigheten Södra Östersjön. I handläggningen av ärendet deltog också Matilda Valman och Martin Rappe George.

Irene Bohman

Katrin Herrlin Sjöberg

Denna handling har godkänts elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.